คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

CHARACTERISTICS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL AGE

[1]อำนวย มีราคา, [2]สุขุม พรมเมืองคุณ , [3]ศรุต บุญโนนแต้, [4]วิชัย ประทุมไทย, และ [5]ปราณี คนสวย

[1]Amnuai Meerakar, [2] Sukhum Prommuangkun [3]Sarut Boonnontae, [4] Wichai Prathumthai and [5]Pranee khonsouy

วิทยาลัยพิชญบัณฑิต, ประเทศไทย

Pitchayabunditcollege, Thailand

[1]Meerakar1973@gmail.com

Received : March 1, 2025; **Revised** : March 25, 2025; **Accepted** :April 15, 2025

บทคัดย่อ

คุณลักษณะของผู้บริหารในยุคดิจิทัลต้องมีก้าวทันเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและประสิทธิภาพที่สำคัญสำหรับองค์กรที่ขับเคลื่อนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในยุคดิจิทัลที่มักจะนึกถึงความคิดริเริ่มและความคืบหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม ความเข้าใจในทักษะดิจิทัล ข้อมูลต่างๆของการเรียนรู้เพิ่มเติมในเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยสมัยใหม่ให้มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างความสามารถในด้านการบริหารสถานศึกษา

---

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต หนองบัวลำภู

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

[3] อาจารย์ ดร., ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนหนองคะเน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

[4] อาจารย์, ดร. คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

[5] ผู้อำนวยการโรงเรียนกฤชานันท์ อำเภอหนองหาน อุดรธานี

รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาทั้งคน เครื่องมือสื่อและโปรแกรมต่างๆ ให้ทันสมัยพร้อมใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้บริหาร, ในยุคดิจิทัล

Abstract

The characteristics of leaders in the digital age must keep pace with technology and change. Educational administrators play a crucial role in guiding organizations toward success and effectiveness, which are essential for organizations driving strategic planning in the digital era. This often involves thinking about initiatives and progress effectively. Leaders need to possess leadership qualities that support teamwork, an understanding of digital skills, and knowledge of various data related to modern technology to enhance student learning. The leadership of educational administrators can effectively adapt to the changes of the modern era and strengthen their capabilities in school management. This includes promoting and supporting the use of data to develop people, tools, and various programs to be modern and effectively usable.

Keywords : The characteristics of executives in the digital age.

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีความสำคัญต่อทุกมิติของการดำเนินชีวิตผู้บริหารสถานศึกษาจึงทำให้เป็นจุดศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอยู่ตลอดเวลาไม่ใช่แค่ในองค์กรเชิงยุทธศาสตร์กลยุทธ์ และนำไปสู่ความเข้าใจและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้กับระบบการเรียนรู้เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันการคิดเชิงนวัตกรรมและการเคลื่อนไหวในเพื่อให้ระบบของความ คุณลักษณะในการบริหารนั้นต้องมีการที่จะเห็นการกำเนิดในยุคดิจิทัลเพื่อพร้อมสำหรับการค้นหาใหม่ และสามารถตรวจสอบความกว้างและการสนับสนุนของนักเรียนได้

การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลมีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนองค์กร เพื่อให้สามารถปรับตัวสู่ยุคที่มีเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารสถานศึกษา มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลแตกต่างกัน ดังนี้

จิณณวัตร ปะโคทัง (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลต้องสามารถรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีการวิเคราะห์สถานการณ์ของข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ทันสมัยและเชื่อถือได้ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาทั้งคน เครื่องมือสื่อและโปรแกรมต่างๆ ให้ทันสมัยพร้อมใช้อย่างสม่ำเสมอ

อารีย์ น้ำใจดี และพิชญาภา ยืนยาว (2562) กล่าวว่า ความสำคัญในด้านการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลจะมีปัจจัยภายในสนับสนุนความสำเร็จการทำงานที่ทันสมัยรวดเร็ว แม่นยำและเกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ด้านกลยุทธ์ (Digital Strategy) กลยุทธ์ทางดิจิทัลที่ดีนั้นจะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยใช้ความสามารถทางเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนให้สถานศึกษาได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานศึกษาดิจิทัล อีกทั้งกลยุทธ์ทางดิจิทัลที่ดีนั้นยังต้องสอดคล้องและส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษารวมถึงมีจุดมุ่งหมายในการใช้เทคโนโลยี เข้ามาเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้รับบริการหรือผู้ปฏิบัติงานปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีความสะดวก รวดเร็วมีประสิทธิภาพไม่ใช่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้แก้ปัญหาเป็นจุดๆ หรือเพิ่มประสิทธิภาพของเฉพาะบางกระบวนการ ดังที่ Fred R. David, (2012) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นวัตถุประสงค์ระยะยาวที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ

2. ด้านผู้นำ (Leadership) สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้นั้นจำเป็นต้องมีผู้นำที่เป็นต้นแบบที่ดี (Role Model) ที่พร้อมจะผลักดันและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานศึกษาดิจิทัลนั้นผู้นำจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจและมองเห็นโอกาสในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์มาใช้ อีกทั้งควรมีทักษะในการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรในหน่วยงาน รวมถึงเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการให้หน่วยงานต่างๆ ในสถานศึกษาทำงานสอดประสานเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ

3. ด้านความสามารถของบุคลากร (Workforce Skills) บุคลากรในทุกระดับชั้นนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงให้สัมฤทธิ์ผล นอกจากการทำให้บุคลากรเข้าใจถึงความสำคัญและรู้สึกตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษายังจำเป็นต้องให้บุคลากรมีความสามารถที่เหมาะสม ทั้งนี้ความสามารถของบุคลากรสำหรับสถานศึกษาดิจิทัลนั้น นอกจาก

ต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยี ยังจำเป็นต้องมีความสามารถคิดเชิงระบบ เพื่อรองรับแนวคิดการให้ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง รวมถึงต้องมีความสามารถในการทำงานแบบยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถจัดทำโครงการภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับประโยชน์สูงสุด

4. ด้านวัฒนธรรมองค์กร (Culture) เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานศึกษาดิจิทัลเป็นไปอย่างยั่งยืน สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมให้สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและกระบวนการทำงานแบบใหม่ในอนาคตวัฒนธรรมองค์กรที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเป็นสถานศึกษาดิจิทัลนั้น นอกจากความพร้อมในการปรับตัว ความว่องไวต่อการเปลี่ยนแปลงและความยืดหยุ่นในการดำเนินการยังต้องประกอบด้วย การยอมรับความเสี่ยงซึ่งสนับสนุนให้สถานศึกษาทดลองสร้างรูปแบบการทำงานหรือบริการใหม่และทดลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้ไปต่อยอดการพัฒนา รวมถึงการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานเข้าใจการดำเนินการสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงาน ระดมความรู้ ความสามารถ และความคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังที่

กฤษกนก ดวงชาทม (2557) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของวัฒนธรรมองค์กรสามารถเรียนรู้โดยผ่านการสังเกตจดจำเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆ และสามารถส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่น การปรับตัวเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับบุคลากรในองค์กรจะเป็นสิ่งสำคัญในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร

สรุปว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาทั้งคน เครื่องมือ สื่อ และโปรแกรมต่างๆ โดยนำปัจจัยภายในมาสนับสนุนความสำเร็จการทำงาน ที่ทันสมัย รวดเร็ว แม่นยำ เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายและสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้สำหรับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีแนวทางในด้านการกำหนดให้มีความเหมาะสมในยุคนั้นๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาก้าวทันตามยุคสมัย มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลแตกต่างกัน ดังนี้

เพ็ญจันทร์ สินธุเขต, (2560) ได้กล่าวถึง แนวทางด้านการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล :Thailand 4.0 สำหรับสถานศึกษา การศึกษาในยุคดิจิทัล : Thailand 4.0 พอสรุปแนวทางในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร เนื้อหาสาระองค์ความรู้ไม่แยกส่วนจากกัน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ มีความยืดหยุ่นไปตามบริบท เชื่อมโยง และสอดแทรกขอบข่ายสหวิทยาการสำหรับศตวรรษที่ 21

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ เน้นวิธีการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่บูรณาการเทคโนโลยีสืบค้นและใช้เนื้อหาเป็นฐานสอนในบริบทที่เป็นจริง สร้างทักษะการคิดในขั้นที่สูงและซับซ้อนขึ้น

3. ด้านการวัดผลประเมินผลปฏิรูปแนวการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นการประเมินในรูปแบบใหม่ที่เน้นทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ประจำวัน

4. ด้านการพัฒนาสื่อ สร้างความรู้ในการใช้สื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยีหลากหลายสื่อจาก ICT ระบบ Internet ในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ “โลกคือห้องเรียน”

5. ด้านบุคลากร มุ่งสู่เป้าหมายและมีลักษณะ ได้แก่ 1) มีวิสัยทัศน์ด้าน ICT 2) จัดโครงสร้างพื้นฐาน Hardware, Software, Network 3) พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน 4) พัฒนาสื่อและกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 5) เน้นผู้เรียนให้สามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเอง 6) จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) พัฒนาทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะของผู้เรียน 8) วิจัยพัฒนาต่อยอดความรู้ สามารถปรับตัว (Adapting) มีวิสัยทัศน์ (Being Visionary) ถึงความต้องการของนักเรียน ครูเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (ProfessionalLearning Community, PLC)

สมาน อัศวภูมิ (2560) กล่าวถึง แนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับโลกยุค 4.0 นั้น แม้ว่าโลกยุคนี้ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม แต่ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมควรเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต ความอยู่ดีกินดี และการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติ และสรรพสิ่งมากกว่าการเป็นไปเพื่อความแตกแยกและความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ ของคนในสังคมและสรรพสิ่งในโลก แต่ในสิ่งที่ผู้เขียนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ ถ้านวัตกรรมที่สร้างขึ้นจะถูกนำมาใช้แทนแรงงานของคน เพราะคนต้องมีอาชีพ มีรายได้และมีแหล่งได้มาซึ่งทรัพยากรในการดำรงชีวิต

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลจะต้องมีการจัดการศึกษาให้มีความครอบคลุมในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลด้านการพัฒนาสื่อและด้านบุคลากร ซึ่งแนวทางเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่เกิดความคิดสร้างสรรค์และการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมในยุคดิจิทัล

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลมีงานที่เป็นหลักในการบริหารอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป

ซึ่งมีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในขอบข่ายการบริหารงาน มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลแตกต่างกัน ดังนี้

ทินกร บัวชู และทิพภาพรบัวชู (2562) กล่าวถึง คุณลักษณะ ความรู้ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมการแสดงออกในการนำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิผลต่อครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงบประมาณ โดยมีความเข้าใจสามารถสร้างสรรค์ เข้าถึง และนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้เครื่องมือดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูลสนเทศในองค์กรที่เป็นประโยชน์เพื่อการบริการสาธารณะ การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์กรเพื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น การแปลงข้อมูลของหน่วยงานไปสู่รูปแบบที่มีมาตรฐาน เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงของข้อมูลระหว่างหน่วยงานในการแลกเปลี่ยนข้อมูล (StandardData Exchange)การใช้งานระบบปฏิบัติการ การจัดการข้อมูล การสำรองข้อมูล การใช้งานคลาวด์คอมพิวติ้ง การใช้งานเว็บบราวเซอร์ การใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัยในการบริหารสถานศึกษา การบริหารความเสี่ยงดิจิทัล (Digital Risk Management) ของผู้เรียน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่โรงเรียนดิจิทัล การสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศน์ (Ecosystem) เพื่อพัฒนาบริการดิจิทัลแบบเชื่อมโยง การใช้ดิจิทัลในการคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นต่อโรงเรียนจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดิจิทัล (Scenario Analysis)เป็นต้น

2. ด้านการบริหารบุคคล หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ จัดทำแผนการพัฒนา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและการประเมินการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างในหลักปฏิบัติที่ดีด้านดิจิทัล การสร้างเครือข่ายของครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลและการทำงานข้ามหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัล การเสนอแนวทางและพัฒนากลยุทธ์ด้านงานบุคคล เพื่อประสิทธิภาพการทำงานแบบดิจิทัลและแบบเชิงรุก โดยเสริมทักษะดิจิทัลที่เหมาะสมกับบทบาทและลักษณะงานให้แก่ครูผู้สอนและบุคลากร การใช้ดิจิทัลในการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร เป็นต้น

3. ด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะความรู้ ทักษะ ความสามารถพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนการสอน การใช้โปรแกรมตัดต่อสื่อภาพเคลื่อนไหวในการสร้างสื่อดิจิทัล การใช้โปรแกรมดิจิทัลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับงานสอนประจำ การจัดทำคลังข้อมูล (Data Warehousing) ให้พร้อมนำไปใช้และวิเคราะห์ต่อ เช่น คลังข้อสอบ การพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลในการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เป็นต้น

4. ด้านการบริหารงบประมาณ หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำระบบดิจิทัลมาจัดทำประเมินงบประมาณโครงการ การประมาณการค่าใช้จ่ายในการนำโครงการดิจิทัลไปใช้ (ImplementationCost Estimation) การนำระบบดิจิทัลมาจัดทำรายงานเพื่อเสนอของบประมาณโครงการ การใช้สูตรฟังก์ชั่นเพื่อการคำนวณ การติดตามตรวจสอบงบประมาณในระหว่างดำเนินการโครงการการประมาณการค่าใช้จ่ายและจัดทำรายงานเพื่อเสนอของบในการบำรุงรักษาเทคโนโลยีดิจิทัล (MaintenanceCost Estimation) เป็นต้น

สุกัญญา แช่มช้อย (2562) กล่าวว่า การกำหนดภาระงานหรือขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรปรับให้มีความยืดหยุ่นจากงานบริหารสถานศึกษา 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดังนี้

1. การบริหารการจัดการเรียนรู้ มีขอบข่ายหรือภารกิจ ดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยในการพัฒนาหลักสูตรนี้จะต้องมีความสร้างสรรค์และเป็นเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับบริบทโลกยุคดิจิทัลและบริบทของสถานศึกษา โดยในหลักสูตรจะต้องมีโปรแกรมที่หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรู้ให้ตรงตามกับความต้องการและความสามารถของตนเอง

1.2 การจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องมุ่งพัฒนาทั้ง 3 ส่วน คือ ส่วนที่1 ความรู้หรือองค์ความรู้จะต้องบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียนและห้องเรียนเสมือนจริง ส่วนที่ 2 ทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกอนาคตที่มีความเสี่ยงในการประกอบอาชีพและความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ สูง ตัวอย่างเช่นความเสี่ยงจากการถูกโจมตีข้อมูลจากไวรัสต่างๆ เช่น มัลแวร์เรียกค่าไถ่ ซึ่งเป็นไวรัสที่คอมพิวเตอร์เครื่องใดติดไปแล้วก็จะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลในคอมพิวเตอร์นั้นได้อีกเลย หากต้องการเข้าถึงข้อมูลของตนเองได้อีกครั้ง ก็จำเป็นต้องไปจ่ายเงินเพื่อไถ่ข้อมูลคืนมา และส่วนที่ 3 คุณธรรม ซึ่งไม่สามารถละเลยได้เลย หากจะมองว่าโลกยุคดิจิทัลเป็นโลกที่ผู้คนมีความสนใจกันและ

กันน้อยลง ความมีคุณธรรมจริยธรรมลดลง ความเป็นมนุษย์ลดลง ในทางกลับกันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีก็ได้ก้าวเข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญให้การตรวจสอบ กำกับ และสร้างความโปร่งใสให้กับระบบการทำงานหรือการดำเนินชีวิตของมนุษย์มากขึ้นอย่างตรงไปตรงมา จึงเป็นเหตุให้ผู้ที่อยู่ในโลกยุคดิจิทัลยิ่งจะต้องมีคุณธรรมและความรู้เท่าทันสื่อที่สูงยิ่งขึ้น

1.3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management System:LMS) เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้หรือห้องเรียนกลับด้าน (flip classroom) และส่งเสริมให้เกิดการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะกลายเป็นสื่อและนวัตกรรมหลักในการลดเวลาเรียนในห้องเรียน แล้วเอาเวลาดังกล่าวมาเพิ่มเวลารู้นอกห้องเรียน

1.4 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการสร้างบรรยากาศเชิงบวกให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้ด้วย

1.5 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่จะมาสนับสนุนการศึกษาให้กว้างขึ้นและเป็นการเพิ่มโอกาสในด้านการเกิดนวัตกรรมจากการเรียนรู้อีกด้วย

2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นการพัฒนาให้ครูได้มีความเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้มากที่สุด โดยมีขอบข่ายงานที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยการทำงานร่วมกันของครูเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้หรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้หรือการสร้างนวัตกรรมจากการเรียนรู้ โดยวิธีการต่างๆ ที่ครูได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นก็จะกลายมาเป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ของครูด้วย ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวจะยิ่งเพิ่มความเป็นครูมืออาชีพ โดยไม่จำเป็นต้องออกไปอบรมหรือพัฒนานอกสถานที่หรือเชิญวิทยากรภายนอกมาอบรมบ่อยๆ ซึ่งจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและไม่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง นอกจากบางกรณีที่เป็นเรื่องเฉพาะและจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆจริง

2.2 การสร้างแรงบันดาลใจ เป็นแนวทางที่แตกต่างจากการเสริมแรงในการทำงานซึ่งเป็นการทำงานเพื่อแลกสิ่งตอบแทน แต่การสร้างแรงบันดาลใจจะเป็นการจุดประกายการทำงานให้กับครู เป็นการเริ่มต้นที่ภายในตัวของครู แต่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างบรรยากาศให้เอื้อหรือเปิดโอกาสให้ได้พบปะผู้คนหรือไปในที่ต่างๆ รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้กับครู

3. การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เป็นขอบข่ายงานอื่นๆ นอกเหนือจาก 2 งาน ที่กล่าวไว้แล้ว เพื่อให้เข้าใจได้ง่าย ก็คือ งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไปเดิม ภารกิจเหล่านี้เป็นงานที่

จะมาสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของครูและไม่ควรจะให้ครูต้องมาเสียเวลากับงานเหล่านี้มากนัก เนื่องจากระบบเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันจะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานเหล่านี้ให้มีความง่ายยิ่งขึ้น

สรุปว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารงาน 4 ฝ่าย ผ่านการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาและปรับให้มีความยืดหยุ่นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตามมาตรฐานคุณภาพทางด้านการศึกษา มีความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงปรับตัวทางด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายแนวคิดการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลแตกต่างกัน ดังนี้

Cordell R (2013) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลนั้นจะต้องมีการเปลี่ยนรูปของการศึกษา (Educational Transformation) ซึ่งหน่วยงานควรให้ความสำคัญต่อยุคสมัยแห่งการเรียนรู้ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต มีการขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาควรเปิดตัวเองหรือขยายตัวโดยสร้างความสัมพันธ์กับสังคมและองค์กรต่างๆ ในรูปแบบความร่วมมือใหม่ๆ มากขึ้น การออกแบบหลักสูตรหรือการเรียนการสอนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล มีการรวมกลุ่มกันเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมกันทำงานพัฒนาทีมงานในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จิณณวัตร ปะโคทัง (2561) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นมากที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจทางเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เกิดความคุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งานและแสดงศักยภาพทางด้านการบริหารจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้มีความทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

สงบ อินทรมณี (2562) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีหลักแนวคิดสำคัญในการพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการนำเอาเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในด้านการพัฒนายกระดับคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ โดยมีการวางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้พร้อมไปสู่การบริหารสถานศึกษาและให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อการเรียนรู้ และบริการของสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง

สรุปว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการวางแผน ดำเนินการ และพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุนครู ผู้ปกครองผู้รับบริการ และสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

ความหมายคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากยุคสมัยที่ผ่านมา อันเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางนวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านอธิบายถึงความหมายคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลแตกต่างกัน ดังนี้

Ronald Campbell (1977) กล่าวว่า คุณลักษณะประจำตัวผู้นำที่มีประสิทธิภาพควรมี คือ มีความฉลาด มีความรับผิดชอบ มีความรอบรู้ในเรื่องที่ตนทำ และสุขภาพทางร่างกายสมบูรณ์ สื่อความหมายดีมีอารมณ์ขัน

Kase H. Chung and Leon C. Megginson (1981) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

Pellegrino and Varnhagan (1985) กล่าวว่า คุณลักษณะของความเป็นผู้บริหาร คือ พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลรวมทั้งเป็นศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานให้สำเร็จ

อำนวย มีราคา (2566) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้นำที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ คือมีความรู้ทั่วไปและความรู้ด้านวิชาการเป็นอย่างดีและมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารและการเป็นผู้นำ 2) ด้านความสามารถในกาปฏิบัติงาน คือรู้บทบาทและหน้าที่ของตนมีความรับผิดชอบกระตือรือร้นรู้จักแก้ปัญหาในการทำงานและกล้าตัดสินใจ ประสานงานจูงใจและสามารถร่วมงานกับคนอื่นเป็นที่ยอมรับผู้ร่วมงาน

ภารดี อนันต์นาวี (2551) กล่าวถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวกับตัวผู้บริหารว่าเป็นเรื่องคุณลักษณะที่ดีที่มีอยู่ในตัวของผู้บริหารสามารถที่จะเรียนรู้สั่งสมประสบการณ์ ฝึกฝน พัฒนาตนให้เป็นผู้บริหารที่ดีได้ กิจกรรมของกลุ่มต่างๆ จะสำเร็จได้หรือไม่เพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น คุณลักษณะของผู้บริหารจึงมีส่วนเอื้ออำนวยให้กลุ่มสามารถดำเนินงานของกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทิพวรรณ ล้วนปสิทธิ์สกุล (2562) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ดีที่มีอยู่ในตัวผู้บริหารอันเกิดจากความรู้ ความสามารถที่มีมาตั้งแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งเป็นศักยภาพทางความรู้หรือทางทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับงานและสร้างความคุ้นเคยให้กับบุคลากรในหน่วยงาน ทำให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานและทำให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกมาด้วยความเฉลียวฉลาดอันเกิดจากองค์ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากองค์การ โดยเป็นผู้นำในการร่วมกันกับสมาชิกในองค์การกำหนดวิสัยทัศน์ สร้างวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายทางสังคม เพื่อให้ดำรงตนเหมาะสมกับการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ความสำคัญคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษายุคใหม่ ในการบริหารองค์กรให้มีความเท่าทันต่อโลกสมัยปัจจุบันและก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายงานที่วางไว้ มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านที่ได้อธิบายถึงความสำคัญของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลแตกต่างกัน ดังนี้

Fullan (2003) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้นั้นกระบวนการต้องเริ่มจากการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งต้องเป็นผู้นำที่มีค่านิยมที่ดีงามและสามารถประสานความร่วมมือร่วมใจระหว่างครูและบุคลากร รวมทั้งชุมชนให้ร่วมพัฒนาโรงเรียนไปสู่เป้าประสงค์ที่ดีงามร่วมกันเมื่อผู้บริหารโรงเรียนมีเจตนารมณ์ที่ดีเป็นหลักยึดแล้ว จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อความพยายามในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากโรงเรียนสู่เขตพื้นที่และไปสู่ระบบการศึกษาที่กว้างขึ้นต่อไป

Duignan (2014) กล่าวว่า ผู้บริหารยิ่งมีความพยายามในการปรับปรุงตน อันเกิดจากความตระหนักในจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในตนเองมากเท่าใด ยิ่งจะส่งเสริมให้ผู้ตามมีความพยายามพัฒนาตนเองมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการนำของผู้ตามยิ่งขึ้น

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2559) กล่าวถึง ผู้บริหารในยุคดิจิทัลการศึกษา4.0 ควรมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อยู่ในตนเอง กล่าวคือ มีความสามารถในการรู้จักและมีความเข้าใจสภาพการณ์ขององค์การ การเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถกำหนดบทบาทและทิศทางขององค์การได้อย่างชัดเจน รวมถึงขยายความคิดให้คนยอมรับ ยอมปฏิบัติตาม มีการให้กำลังใจกับทุกคนและสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง

สุวิมล มธุรส, กิตติ รัตนราษี และอนันต์ อุปสอด (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในการทำให้เกิดระบบการศึกษาไทยในยุคดิจิทัล 4.0 นั้นผู้บริหารจะต้องมีทักษะในด้านการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรมและทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมต่างชาติ นอกจากนี้ในการบริหารสถานศึกษายุคใหม่นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทในฐานะผู้นำ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัยของผู้เรียน บทบาทในฐานะผู้ประเมิน บทบาทในการทบทวนนโยบายและกระบวนการภายใน บทบาทในการกำหนดตาราง บทบาทในการจ้างผู้สอนใหม่ บทบาทในการปกครองและชุมชนสัมพันธ์และบทบาทในการมอบหมายงาน โดยบทบาทดังกล่าวถือได้ว่าเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมและเป็นไปเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามตำแหน่งที่ดำรงอยู่

สรุปว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบริหารการศึกษาผ่านกระบวนการวางแผน การตัดสินใจและการใช้ระบบสารสนเทศเป็นหลักสำคัญเพื่อขับเคลื่อนองค์การให้ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์การ โดยมองสมาชิกด้วยทัศนคติเชิงบวก กำหนดบทบาทและทิศทางขององค์การได้อย่างชัดเจน ขยายความคิดให้คนยอมรับ ยอมปฏิบัติตาม มีการให้กำลังใจกับทุกคนและสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวางเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนสู่เป้าประสงค์ที่ดีงาม ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อความพยายามในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากโรงเรียนสู่เขตพื้นที่และไปสู่ระบบการศึกษาที่กว้างขึ้นต่อไป

บทสรุป

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกมาด้วยความเฉลียวฉลาดอันเกิดจากองค์ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากองค์การ โดยเป็นผู้นำในการร่วมกันกับสมาชิกในองค์การกำหนดวิสัยทัศน์ สร้างวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายทางสังคม เพื่อให้ดำรงตนเหมาะสมกับการเป็นพลเมืองในยุค

ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล จึงต้องปรับบทบาทหน้าที่หลายด้านซึ่งส่งผลทำให้การบริหารงานด้านการศึกษาในองค์กรประสบความสำเร็จในยุคดิจิทัลและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกขยายความคิดให้คนยอมรับ ยอมปฏิบัติตาม มีการให้กำลังใจกับทุกคนและสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวางเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนสู่เป้าประสงค์ที่ดีงาม ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อความพยายามในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากโรงเรียนสู่เขตพื้นที่และไปสู่ระบบการศึกษาที่กว้างขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฤษกนก ดวงชาทม. (2557). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.* อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท.

ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารครุศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา,* 13(2), 292-302.

ทิพวรรณ ล้วนปสิทธิ์สกุล. (2562). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เพ็ญจันทร์ สินธุเขต. (2560). *การศึกษายุคนี้ (ยุคดิจิทัล) : Thailand 4.0.* การประชุมวิชาการระดับชาติคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2559). *การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ภารดี อนันต์นาวี. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* ชลบุรี: มนตรี.

สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น,* 16(1), 356-366.

สมาน อัศวภูมิ. (2560). การศึกษาไทย 4.0 : แนวคิดและทิศทางใหม่ในการจัดการศึกษาไทย *Journal of Ratchathani Innovative Social Sciences*, 1(1), 1-12.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.* กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล มธุรส, กิตติ รัตนราษี, และอนันต์ อุปสอด. (2562). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง,* 8(2), 278-288.

อารีย์ น้ำใจดี และพิชญาภา ยืนยาว. (2562). *ผู้นำกับการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล.* งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่11 วันที่ 11-12 กรกฎาคม 2562 นครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

อำนวย มีราคา. (2566). *การบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ.* สกลนคร : หจก.สมศักดิ์การพิมพ์ กรุ๊ป.

Cordell, R. (2013). Information literacy and digital literacy: Competing or complementary? Communication in Information literacy. *Journal of Educational Administration*, 7(2), 177-183.

Duignan, P. A. (2014). Authenticity in educational leadership: History, ideal, reality. *Journal of Educational Administration*, 52(2), 152-172.

Fullan, M. (2003). *The moral imperative of school leadership.*Thousand Oaks, CA: Corwin press.

Kase, H., Chung. ,and LeonC. Megginson. (1981). Organization Behavior Management Skill. New York: Harper and Row Publisher.

Pellegrino., and Varnhagan. (1985). *Behavior Management Skill.* New York: Harper and Row Publisher.

Ronald Campbell., and other. (1977). *Introduction Administration.* (4th edition). Boston: Allyn and Racon Inc.